

Dosarul nr. 2r-442/22
2-21038017-01-2r-30082022

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud.: Gh. Stratulat)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud.: R. Pulbere, V. Mihailă, A. Pahopol)

DECIZIE

14 septembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Dumitru Mardari
Victor Burduh
Mariana Pitic

examinând recursul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Ghenadie Bîrnaz
împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu
Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova cu privire la constatarea încălcării
dreptului la judecarea în termen rezonabil și încasarea prejudiciului moral,
împotriva încheierii din 01 iulie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost
restituit apelul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova împotriva
hotărârii din 22 noiembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

c o n s t a t ă:

La 15 martie 2021, Ghenadie Bîrnaz a depus cerere de chemare în judecată
împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova solicitând constatarea încălcării
dreptului la judecarea în termen rezonabil și încasarea prejudiciului moral.

Prin hotărârea din 22 noiembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, a
fost admisă parțial acțiunea depusă de Ghenadie Bîrnaz. S-a constatat încălcarea
dreptului la judecarea în termen rezonabil a reclamantului Ghenadie Bîrnaz, în cauza
civilă 3ra-360/2020, la 3-13/16(3-17/16,3-1/17) (3-113/19 Curtea de Apel Chișinău)
(3ra-306/2020). S-a încasat din contul statului, prin intermediul Ministerului Justiției în
beneficiul lui Bîrnaz Ghenadie suma de 25 000 lei, cu titlu de prejudiciu moral. În rest,
acțiunea a fost respinsă.

La 26 noiembrie 2021, Ministerul Justiției al Republicii Moldova a depus cerere
de apel nemotivată împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea cererii de
apel, casarea a hotărârii din 22 noiembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru
și emiterea unei noi hotărâri de respingere integrală a acțiunii. Totodată, a indicat
apelantul că motivele de fapt și de drept, pe care se întemeiază apelul, le va prezenta
ulterior după ce va lua cunoștință cu hotărârea integrală a primei instanțe.

Prin încheierea din 15 aprilie 2022 a Curții de Apel Chișinău, nu s-au dat curs
cererii de apel depuse de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și s-a acordat
apelantului termen de 10 zile de la recepționarea prezentei încheieri pentru lichidarea
neajunsurilor cererii de apel, și anume să prezinte apelul motivat inclusiv în limba de
stat și într-un număr egal cu participanții la proces. S-a explicat apelantului că în caz

dacă nu vor fi lichidate neajunsurile menționate în termenul stabilit, cererea de apel nu va fi considerată depusă și va fi restituită fără examinare.

La 24 iunie 2022, Ministerul Justiției al Republicii Moldova a depus cerere de apel motivată, solicitând repunerea în termen a cererii de apel motivată, admiterea cererii de apel, casarea hotărârii din 22 noiembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru cu emiterea unei noi hotărâri de respingere integrală a acțiunii.

Prin încheierea din 01 iulie 2022 a Curții de Apel Chișinău, în temeiul art. 369 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă, a fost respinsă cererea de repunere în termen a cererii de apel motivate și a fost restituit apelul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova împotriva hotărârii din 22 noiembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, din motiv că apelantul în termenul stabilit nu au lichidat neajunsurile cererii de apel.

La 08 august 2022, Ministerul Justiției al Republicii Moldova a declarat recurs împotriva încheierii instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea încheierii din 01 iulie 2022 a Curții de Apel Chișinău, cu remiterea cauzei spre judecare a cererii de apel în fond.

În motivarea recursului Ministerul Justiției al Republicii Moldova și-a exprimat dezacordul cu încheierea contestată, invocând că este nefondată, neîntemeiată și lipsită de suport juridic.

În motivarea cererii de repunere în termen a apelului motivat, recurentul a invocat că pînă în prezent hotărîrea integrală a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 22 noiembrie 2021 nu a fost publicată pe pagina oficială a instanței de judecată, hotărîrea nu a fost comunicată recurentului, iar în încheierea din 15 aprilie 2022 a Curții de Apel Chișinău, princare nu a fost dat curs cererii de apel, a fost indicat greșit judecătorul care a examinat cauza în prima instanță, inducînd recurentul în eroare, deoarece între aceleași părți sunt pendinte mai multe dosare cu privire la încasarea prejudiciului.

În conformitate cu art. 425 din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Materialele cauzei atestă că copia încheierii din 01 iulie 2022 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată la adresa poștală a recurentului Ministerului Justiției Republicii Moldova, mun. Chișinău, str. 31 August 1989, 82 și la poșta electronică: secretariat@justice.gov.md la data de 27 iulie 2022 (f.d.218).

Astfel, recursul declarat la 08 august 2022 este în termen.

La 30 august 2022, în adresa intimatului Bîrnaz Ghenadie și Ministerului Finanțelor al RM a fost expediată copia recursului declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referințelor (f.d. 233), însă intimații nu și-au valorificat dreptul procedural respectiv.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) din Codul de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copie certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Studiind materialele cauzei în raport cu argumentele invocate în recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi respins, cu menținerea încheierii instanței de apel, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 427 lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Din materialele cauzei rezultă, că la 26 noiembrie 2021, Ministerul Justiției al Republicii Moldova a depus cerere de apel nemotivată împotriva hotărârii din 22 noiembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

Conform art. 364 alin. (1) din Codul de procedură civilă, cererea de apel se depune în scris la instanța judecătorească a cărei hotărâre se atacă, cu plata taxei de stat în cazul în care apelul se impune cu taxă, în condițiile legii.

Potrivit art. 365 alin. (1) lit. d), e), f) și alin. (4) din Codul de procedură civilă, în cererea de apel se indică motivele de fapt și de drept pe care se întemeiază apelul, probele invocate în susținerea apelului, solicitarea apelantului. La cererea de apel se anexează dovada de plată a taxei de stat dacă apelul se impune cu taxă.

În conformitate cu art. art. 368 alin. (1) din Codul de procedură civilă, dacă cererea de apel nu întrunește condițiile prevăzute la art. 364 și 365 și dacă cererea este depusă fără plata taxei de stat, instanța de apel, în termen de 10 zile de la repartizarea dosarului, dispune printr-o încheiere, fără înștiințarea participanților la proces, să nu se dea curs cererii, acordând apelantului un termen pentru lichidarea neajunsurilor.

Prin încheierea din 15 aprilie 2022 a Curții de Apel Chișinău, nu s-au dat curs cererii de apel depuse de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și s-a acordat apelantului termen de 10 zile de la recepționarea prezentei încheieri pentru lichidarea neajunsurilor cererii de apel, și anume să prezinte apelul motivat. S-a explicat apelantului că în caz dacă nu vor fi lichidate neajunsurile menționate în termenul stabilit, cererea de apel nu va fi considerată depusă și va fi restituită fără examinare.

Se reține că Curtea de Apel Chișinău a expediat încheierea din 15 aprilie 2022 prin intermediul oficiului poștal, cu scrisoare recomandată, la adresa poștală a apelantului Ministerul Justiției al Republicii Moldova indicată în cererea de apel, fiind recepționată de către ultimul la data de 01 iunie 2022, conform avizului de recepție anexat la materialele dosarului (f.d.206).

Articolul 100 alin. (1) din Codul de procedură civilă, prevede că cererea de chemare în judecată și actele de procedură se comunică participanților la proces și persoanelor interesate, contra semnătură, prin intermediul persoanei împuternicite, prin poștă, cu scrisoare recomandată și cu aviz de primire, prin intermediul biroului executorului judecătoresc, la adresa electronică indicată în cererea de chemare în judecată sau înregistrată prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, sau prin alte mijloace care să asigure transmiterea textului cuprins în act și confirmarea primirii lui, precum și prin delegație judiciară.

La 24 iunie 2022, Ministerul Justiției al Republicii Moldova a depus cerere de apel motivată, solicitând repunerea în termen a cererii de apel motivată, admiterea cererii de apel, casarea hotărârii din 22 noiembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru cu emiterea unei noi hotărâri de respingere integrală a acțiunii.

Urmare, prin încheierea din 01 iulie 2022 a Curții de Apel Chișinău, a fost respinsă cererea cu privire la repunerea în termenul de declarare a apelului și restituit ca tardiv apelul declarat de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că instanța de apel prin încheierea din 01 iulie 2022 legal și întemeiat a restituit apelul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova ca fiind tardiv.

Conform art. 369 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelantul nu a îndeplinit în termen indicațiile instanței de apel din încheierea emisă în conformitate cu art. 368 alin. (1).

În conformitate cu art.110 din Codul de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

În conformitate cu art. 111 alin. (3) Cod de procedură civilă, termenul de procedură stabilit în ani luni sau zile începe să curgă în ziua imediat următoare datei calendaristice stabilite, datei comunicării actului de procedură sau producerii evenimentului ori momentului care a condiționat începutul lui, iar în conformitate cu art. 112 alin. (2) Cod de procedură civilă, dacă ultima zi a termenului este nelucrătoare, acesta expiră în următoarea zi lucrătoare.

Conform art. 113 din Codul de procedură civilă, dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

Instanța de recurs găsește ca neîntemeiat dezacordul recurentului cu încheierea din 01 iulie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respinsă cererea de repunere în termenul de declarare a apelului și restituit ca fiind depus tardiv apelul motivat declarat de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova.

În susținerea opiniei enunțate instanța de recurs reține că, încheierea instanței de apel din 15 aprilie 2022, a fost comunicată apelantului prin intermediul oficiului poștal la data de 01 iunie 2022, așa cum rezultă din dovada de comunicare (f.d. 206), termenul legal până la care apelantul Ministerul Justiției al Republicii Moldova putea înlătura neajunsurile a fost data de 11 iunie 2022, însă apelul motivat a fost declarat la 24 iunie 2022, solicitând repunerea în termen a acestuia, însă fără a anexa probe ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului de procedură în termen.

Prin urmare, prin restituirea cererii de apel conform prevederilor art. 369 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța de apel a procedat în strictă conformitate cu legea procesuală.

În conformitate cu art. 116 alin. (1) și (3) Cod de procedură civilă, persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță. La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului. Totodată, trebuie efectuat actul de procedură care nu a fost îndeplinit în termen (să fie depusă cererea, să fie prezentate documentele respective etc.).

În asemenea împrejurări, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, instanța de apel temeinic și legal a respins repunerea în termen a cererii de apel și a restituit apelul motivat declarat de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova ca fiind tardiv.

Sub acest aspect justificat, prin prisma art.10 din Codul de procedură civilă, apelantul este ținut să suporte consecințele nefavorabile, rezultate din necunoașterea ori interpretarea viciată a prevederilor legii.

Astfel, neîndeplinirea indicațiilor instanței de apel în termenul stabilit de instanță, are ca efect pierderea unui drept procedural ce nu a fost exercitat în termenul legal imperativ, fără a aduce atingere dreptului subiectiv civil.

În conformitate cu art. 56 alin. (3) Cod de procedură civilă, participanții la proces sunt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. În cazul abuzului de aceste drepturi sau al nerespectării obligațiilor procedurale, se aplică sancțiunile prevăzute de legislația procedurală civilă.

În conformitate cu art. 61 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile sunt obligate să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. Instanța judecătorească pune capăt oricărui abuz de aceste drepturi dacă prin abuz se urmărește tergiversarea procesului sau inducerea sa în eroare.

În această ordine de idei, Colegiul notează că Ministerul Justiției al Republicii Moldova, contestând cu apel hotărârea primei instanțe, avea obligația de a întreprinde toate măsurile necesare de a proteja drepturile sale de acces la instanță (Cauza Van Harn vs Germania nr. 7557/03 din 11 septembrie 2007).

Astfel, Colegiul relevă că recurentul nu a dat dovadă de diligență și bună credință în realizarea drepturilor sale, și astfel soluția adoptată de instanța de apel prin încheierea recurată privind restituirea cererii de apel în rezultatul nelichidării neajunsurilor, este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul prevederilor art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, având în vedere obligația părților privind exercitarea drepturilor procedurale cu bună credință și în termen.

Or, jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului (Malahov vs. Moldova), denotă că „dreptul la o instanță” nu este absolut. Acesta poate fi supus limitărilor, or art. 6 § 1 acordă statului dreptul de a alege liber mijloacele acestui scop. Limitările inclusiv financiare, dreptului de acces al persoanei la o ”instanță judecătorească” nu va fi compatibilă cu articolul 6 § 1, decât dacă aceasta urmărește un scop legitim și există o proporționalitate rezonabilă între mijloacele folosite și scopul legitim urmărit.

Prin urmare, Colegiul consideră că deoarece în termenul indicat de instanța de apel, Ministerul Justiției al Republicii Moldova nu a lichidat neajunsurile indicate, instanța de apel corect a restituit cererea de apel depusă de ultimul, or apelantul nu s-a conformat indicațiilor instanței de apel stabilite prin încheierea din 15 aprilie 2022 și nu a prezentat cererea de apel motivată în termenul indicat de instanța de apel.

Colegiul precizează că circumstanțele expuse de Ministerul Justiției al Republicii Moldova în recursul declarat nu pot fi acceptate de către instanța de recurs în vederea casării actului judecătorec contestat, în condițiile când instanța de apel și-a motivat soluția bazându-se pe prevederile legale.

Din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și de a menține încheierea din 01 iulie 2022 a Curții de Apel Chișinău.

În conformitate cu art. 427 lit. a) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova.

Se menține încheierea din 01 iulie 2022 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Ghenadie Bîrnaz împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil și încasarea prejudiciului moral.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Dumitru Mardari

judecătorii

Victor Burduh

Mariana Pitic